

ต้นแบบการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กเพื่อส่งเสริมสันติภาพของพระสงฆ์ไทย*

The Prototype of The Online Communication Process Through Facebook to Promote Peace of Thai Monks

¹สำราญ สมพงษ์, พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส และ พระปราโมทย์ วาทโกวิโท

¹Samran Sompong, Phramaha Hansa Dhammahāso and Phra Pramote Vadagovito

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: off_38@hotmail.com

บทคัดย่อ

สภาพปัญหาการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กของพระสงฆ์ไทยบางส่วนในยุคปัจจุบัน มีเนื้อหาขัดต่อหลักวาจาสุภาสิต ใช้เฟกนิวส์ ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ใช้คำหยาบ โปสต์แบบขมขื่นวาทะวิสัย สาเหตุเกิดจากขาดสติไม่ปรับทัศนคติกรอบความคิดเท่าทันสถานการณ์ ไม่เปลี่ยนแปลงองค์ความรู้รองรับสื่อใหม่ ไม่พัฒนาทักษะประกอบเนื้อหา ไม่สร้างเครือข่ายทำงานเป็นทีม ดังนั้นพระสงฆ์จึงต้องปรับทัศนคติแสวงหาองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสาร ทั้งทฤษฎี SMCR ของ เดวิด เค. เบอร์โล ทฤษฎี 5W1H ของ ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพ “4N” ของ โยฮัน กันตุง และทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติ “NVC” ของ มาร์แชล โรเซนเบิร์ก พร้อมนำ หลักพุทธสันติวิธีคือ “วาจาสุภาสิต” ใช้ประกอบเสริมด้วยหลักธรรมทั้งเมตตา กรุณา ขันติธรรม โดยมีสติเป็นฐานวิเคราะห์ประเมินตัวเองและผู้รับสารด้วยหลักโยนิโสมนสิการ สังเกตข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความต้องการ ประกอบสารที่มีเนื้อหาจริง ไพเราะ เหมาะกาล ประสานผลประโยชน์ รวมถึงหลัก “4N” และ “NVC” ออกแบบเนื้อหาให้เหมาะสม แล้วส่งในเชิงขอร้อง จึงจะทำให้การสื่อสารออนไลน์เกิดสติ สุขสากล เช่น พระพรหมบัณฑิตที่เป็นพระสงฆ์ไทยที่มีสติเป็นฐานแห่งเมตตาและปัญญาในการทำหน้าที่เผยแผ่ธรรม เป็นนักบริหารที่สนับสนุนและวางรากฐานของการสื่อสารออนไลน์เพื่อส่งเสริมสันติภาพ โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสารดี มีทักษะในการจับประเด็นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนำมาประกอบในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหา สั้น กระชับ ง่ายต่อความเข้าใจของผู้รับสาร และมีทีมงานที่ดี ที่ควรคือเป็นต้นแบบการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กเพื่อส่งเสริมสันติภาพ

คำสำคัญ: ต้นแบบ; การสื่อสารออนไลน์; เฟซบุ๊ก; ส่งเสริมสันติภาพ; พระสงฆ์ไทย

*Received December 18, 2020; Revised March 30, 2021; Accepted April 21, 2021

Abstract

The current problems of the online communication through Facebook of some Thai monks at the present time are found to be against the Buddhist principle on Subhāsītavācā (well-spoken speech). Including, there have been fake news, the use of rude words to cause hate speech, and the post on Facebook of worthless content imitating the way of laypeople. This is due to the lack of mindfulness, the lack of adjustment in attitude to be up to the situation, the lack of change in knowledge for new media, the lack of adjustment in skills to create the right content to suit the situation and, the lack of coordination among networks as a team. Therefore, it is necessary for monks to adjust their attitude and seek new knowledge on the communication theory of SMCR by David K. Berlo, the theory of Peace Journalism, “4N”, by Johan Galtung, and the approach on Nonviolent Communication (NVC) by Marshall Rosenberg. The Buddhist peaceful means should also be applied by emphasizing Subhāsītavācā, loving-kindness, compassion and tolerance. Monks should analyze and assess both themselves and the message receivers based on mindfulness and Yonisomanasikāra (wise reflection) as well as observing the facts, feelings, and needs. The messages must have the true, pleasant, timely and useful contents and based on the theory of “4N” and “NVC”. Furthermore, the messages should be designed suitable to Facebook and in a request manner. All of these will lead to the peace promotion of monks through Facebook by means of the Buddhist peaceful means which result in international mindfulness and happiness. An obvious role model is Phra Brahmapundit, a Thai Buddhist monk who has mindfulness, loving-kindness, and wisdom as the base in propagating Dhamma. Not only he is the administrator who supports and lays out the foundation of online media to promote peace, he is also equipped with knowledge on communication theory, a good team, and skills in summarizing the occurring situation which he is able to communicate through the content that is short and concise for the message receivers to easily understand. He is the prototype of online communication through Facebook to promote peace.

Keywords: Prototype; Online Communication; Facebook; Promote Peace; Thai Monks

บทนำ

การสื่อสารออนไลน์ในยุคปัจจุบันได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดประโยชน์และโทษอย่างมหาศาล ด้านประโยชน์นั้นรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้นำมากำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศเรียกว่า “ไทยแลนด์ 4.0” (Thailand 4.0) ถูกนำมาใช้ทางด้านการศึกษาหรือธุรกิจเช่นการศึกษาออนไลน์และธุรกิจออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงโลกประสบปัญหาไวรัสโควิด-19 ระบาดยังมีความจำเป็น เนื่องจากประชาชนเสี่ยงต่อการติดเชื้อหากเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ด้านโทษนั้นถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความขัดแย้ง รุนแรง และก่อสงครามได้ สาเหตุมาจากข้อมูล โครงสร้าง ผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ ความเชื่อ ความรู้ ความคิดเห็น ทศนคติ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการเป็นปัจจัยสำคัญ ส่วนหนึ่งเกิดจากการทำหน้าที่ของสื่อสารมวลชนที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ขัดต่อหลักจรรยาบรรณจริยธรรมจึงส่งผลกระทบต่อบุคคลทุกกลุ่มไม่ ขณเดียวกันพระสงฆ์ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในสังคมไทย ได้นำสื่อออนไลน์โดยเฉพาะเฟซบุ๊กมาใช้เป็นเครื่องมือทั้งในชีวิตประจำวันและใช้ในการสื่อสารธรรมและส่งเสริมสันติภาพแต่ก็ยังมีจำนวนน้อย เนื่องจากพระสงฆ์ไทยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพ ขาดทักษะและเครือข่าย จึงทำให้การนำเฟซบุ๊กมาใช้มีประสิทธิภาพน้อย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์ไทยที่จะต้องมียุทธศาสตร์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อสันติภาพ มีทศนคติ มีทักษะและสร้างเครือข่าย รวมถึงมีพระสงฆ์ที่เป็นต้นแบบอย่างเช่นพระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหลายสมัย

สถานะการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กเพื่อส่งเสริมสันติภาพของพระสงฆ์ไทย

สภาพปัจจุบันบุคลากรทางศาสนา คือพระสงฆ์ไม่สามารถทำหน้าที่ส่งสารสื่อสันติสุขให้กับสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการประมวลข้อมูลและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ส่งสารหรือโพสต์ผ่านเฟซบุ๊กทั้งโดยตรงและทางอ้อมจำนวน 10 คน พบว่าถูกวิพากษ์วิจารณ์จนเป็นข่าวกระแสทางสื่อออนไลน์ต่างๆ โดยพบสภาพปัญหาที่ขัดกับหลักวาจาสุภาพจิตหรือมีสภาพเป็นวาทะจตุรตคือ (1) **มุสาวาท** โพสต์เจตนาด้วยข้อมูลเท็จไม่ตรงกับข้อเท็จจริงทั้งภาพและถ้อยคำขาดการอ้างอิงที่มาของข้อมูล (2) **ปิสุณาวาจา** โพสต์ด้วยถ้อยคำไม่มีประโยชน์ เสียชื่อเสียงกระดมสร้างความเกลียดชังกระตุ้นให้เกิดความรุนแรง (3) **ผรุสวาจา** โพสต์เจตนาด้วยคำหยาบ ขาดเมตตาในการวิพากษ์วิจารณ์ รวมถึงการโพสต์สื่อธรรมมีลักษณะพร่ำเพรื่อเกินไป ไม่มีประเด็นใหม่ (4) **สัมผัปปลาปะ** โพสต์ด้วยถ้อยคำไร้ประโยชน์โพสต์บอกใบ้หยาบ โพสต์เสพสุขสำราญขัดหลักพระธรรมวินัย รวมถึงการใช้อุปกรณ์สื่อสารที่เกินความจำเป็น จึงทำให้การโพสต์สร้างสรรค์สันติภาพมีน้อย ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุคือ (1) **ทศนคติไม่ดี** ฐานจิตเจตนาด้วยอวิชชาหลงผิดคิดว่ามีความสามารถในการสื่อสารดี แต่ขาดวิจยญาณไตร่ตรองวิเคราะห์ว่าเหมาะสมกับกาลเวลา ถูกใจ และเกิดประโยชน์กับผู้รับสารหรือไม่ พระสงฆ์ไทยเป็นนิกอณูรักษานิยมยึดติดรูปแบบไม่ปรับตัวเข้ากับสังคมเรียนรู้รับสื่อใหม่ จึงทำให้คนรุ่นใหม่ให้ความสนใจน้อย รวมถึงการโพสต์วิจารณ์ก็ขาดเมตตา ขาดจิตสำนึกในการเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น (2) **เข้าใจทฤษฎีการสื่อสารน้อย** พระสงฆ์ที่มีความสามารถสื่อสารออนไลน์ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพมีจำนวนน้อย และที่มีอยู่ก็ขาดความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโพสต์ผ่านเฟซบุ๊กไม่เหมาะกับกาลเทศะและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และบทบาท (Buamai, 2017) ขาดความเข้าใจในเนื้อหาของสารที่จะสื่อที่ต้องมีลักษณะโดดเด่น โดนใจ โดนอารมณ์ ขาดความรู้พื้นฐานในการวิเคราะห์ผู้รับสาร ทำให้การโพสต์ธรรมของพระสงฆ์มีเนื้อหาเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติหรือการจัดกิจกรรมต่อเนื่องที่เป็นรูปธรรม ทำให้ไม่เข้าถึงจิตใจของผู้ฟังอย่างแท้จริง อีกทั้งไม่มีวิธีการหรือกลวิธีในการโพสต์ธรรมผ่านเฟซบุ๊กที่เหมาะสมกับผู้รับสารมุ่งใช้สื่อบุคคลเป็นหลัก ทำให้การเผยแพร่ธรรมอยู่ในขอบเขตจำกัด พร้อมกันนี้ไม่มีระบบฐานข้อมูลที่ดี ไม่มีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลรวมถึงการประเมินผล และการประยุกต์หลักธรรมให้ทันสมัย (3) **ด้อยทักษะการสื่อสาร** พระสงฆ์ยังขาดทักษะในการผลิตเนื้อหาหรือการเขียนข่าวที่จูงใจ โดยเริ่มจากการตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริง ไม่รู้จักการจับประเด็นหรือดึงประเด็นขึ้นมาพาดหัวเรื่องหรือพาดหัวข่าว เรียบเรียงเชื่อมโยงเนื้อหาได้อย่างมีเหตุผล ต้องครบองค์ประกอบของสารคือทฤษฎี 5W1H พร้อมกันนี้ยังไม่รู้จักการสรุปหรือโปรยข่าว รวมถึงทักษะในการนำเทคโนโลยีอย่างเช่นปัญญาประดิษฐ์มาหรือเอไอมาเป็นตัวช่วยในการผลิตเนื้อหาหรือรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล อีกทั้งเมื่อผลิตเนื้อหาเสร็จแล้วจะโพสต์ในเฟซบุ๊กก็ไม่รู้ว่าจะแชร์ไปที่ไหน เวลาใด ถึงจะเกิดกระแสหรือเกิดไวรัลให้คนเข้าชมมากๆ (4) **ขาดการทำงาน** พระสงฆ์โพสต์ผ่านเฟซบุ๊กมีลักษณะขาดการทำงานเป็นทีม ไม่มีเครือข่ายหรือมีก็น้อยมาก ขาดการบริหารเป็นองค์กรและมีลักษณะต่างคนต่างทำ ตัวใครตัวมัน เน้นเชิงรับมากกว่าเชิงรุก อีกทั้งคณะสงฆ์ไทยไม่มีรูปแบบการบริหารสื่อที่ชัดเจน ยังขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านการจัดหาอุปกรณ์การสื่อสาร สื่อชาวพุทธแข่งกันทำแบบไม่เป็นเอกภาพ ดังนั้น จากการประมวลสภาพปัญหาและสาเหตุการโพสต์ผ่านเฟซบุ๊กของพระสงฆ์ที่มีลักษณะการเขียนข่าวที่ดีคือประเด็นดี เนื้อหาเยี่ยม พาดหัวโดน เครือข่ายอ้อ มีจำนวนน้อย เพราะพระสงฆ์ยังขาดทัศนคติ ทฤษฎี ทักษะ และทำงานทีมบางรูปแบบองค์กรมีตัวชี้วัดดังกล่าวอยู่บ้างแต่ไม่สมบูรณ์ บางรูปเรียบเรียงเนื้อหาดีแต่ขาดทักษะในการตั้งหัวหรือขาดหัวข่าว จับประเด็นไม่เป็นหรือจับประเด็นเป็นแต่เนื้อหาน้อยรวมถึงเนื้อหาที่โพสต์เข้าองค์ประกอบทั้งหมดแต่ขาดเครือข่ายไม่รู้จักไปแชร์ต่อที่ไหน ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม

การสื่อสารออนไลน์เพื่อส่งเสริมสันติภาพ

เครื่องมือในการแก้ไขสภาพปัญหาและสาเหตุการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กของพระสงฆ์ไทยนั้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทั่วไปและส่งเสริมสันติภาพคือ ทฤษฎีสื่อสารSMCRของ เดวิด เค. เบอร์โล (David K. Berlo) ทฤษฎีการสื่อสาร 5W1H ของ ฮาโรลด์ ดี. ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพของ โยฮัน กันตุง (Johan Galtung) และทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติของ มาร์แชล โรเซนเบิร์ก (Marshall Rosenberg) และพุทธสันติวิธี ภายใต้กรอบความหมายและความสำคัญหลักการและวิธีการดังนี้

(1) ทฤษฎีสื่อสารSMCRของเดวิด เค. เบอร์โล

ทฤษฎีSMCR ของ เดวิด เค. เบอร์โล (David K. Berlo) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป เพราะได้เสนอกระบวนการสื่อสารได้ครบวงจร โดยมีองค์ประกอบคือ

1) **ผู้ส่ง (Source)** ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญใน “การเข้ารหัส” (Encode) เนื้อหาข่าวสาร และควรจะมีสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ ตลอดจนพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย

2) **ข้อมูลข่าวสาร (Message)** เกี่ยวข้องด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสาร

3) **ช่องทางในการส่ง (Channel)** หมายถึง ประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น หรืออุปกรณ์ต่างๆ

4) **ผู้รับ (Receiver)** ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญใน “การถอดรหัส” (Decode) สาร เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรม เช่นเดียวหรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่งจึงจะทำให้การสื่อสารความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผล

ตามทฤษฎี SMCR นี้ มีปัจจัยที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถของผู้ส่งและรับที่จะทำการสื่อสารความหมายนั้นได้ผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ได้แก่

1) **ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills)** มีความชำนาญหรือมีความสามารถในการถอดรหัสในการส่งและการรับสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันได้อย่าง

2) **ทัศนคติ (Attitudes)** ส่งและผู้รับต้องมีทัศนคติที่ดีต่อกันจะทำให้การสื่อสารได้ผลดี

3) **ระดับความรู้ (Knowledge Levels)** ผู้ส่งและผู้รับมีระดับความรู้เท่าเทียมกันก็จะทำให้การสื่อสารนั้นลุล่วงไป

4) **ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Culture Systems)** ระบบสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติมีส่วนกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในประเทศนั้น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกัน รวมถึงมีการศึกษาถึงกฎข้อบังคับทางศาสนาของแต่ละศาสนาประกอบด้วยด้วย (Sompong, 2015)

(2) ทฤษฎีการสื่อสาร 5W1H ของฮาร์โลด์ ดี. ลาสเวลล์

ฮาร์โลด์ ดี. ลาสเวลล์ เป็นนักรัฐศาสตร์ ผู้พยายามนำเอาแนวคิดทางจิตวิเคราะห์มาศึกษาอิทธิพลของมูลเหตุใจซ่อนเร้นที่มีต่อกิจกรรมทางการเมืองซึ่งชี้ชัดว่า กระบวนการสื่อสารนั้นต้องสอดคล้องกัน และการสื่อสารนั้นจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่า “ใคร พูดอะไร โดยวิธีการและช่องทางใด ไปยังใคร ด้วยผลอะไร” ซึ่งกระบวนการสื่อสารของลาสเวลล์ เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับใช้กันทั่วไป โดยมีองค์ประกอบของการสื่อสาร 6 ประการ คือ ใคร (who) คือ ผู้ส่งหรือทำการสื่อสาร เช่น ในการอ่านข่าว ผู้อ่านข่าวเป็นผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้ฟังที่บ้าน พูดอะไรหมายถึง เจตนาด้วยวัตถุประสงค์อะไร (says what, with what purpose) เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับ เนื้อหาข่าวสารที่ส่งไป ผู้ส่งต้องการจะส่งเนื้อหาโดยเป็นข่าวสารธรรมดาเพื่อให้ผู้รับทราบความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ และคาดว่าจะได้รับการตอบสนองจากผู้รับ โดยใช้วิธีการและช่องทาง (by what means, in what channel) ผู้ส่งอาจจะทำการส่งข่าวสารโดยการพูด การแสดงกริยาท่าทางในการใช้ภาพในแต่ละสถานการณ์ (to whom, in what situation) ผู้ส่งจะเลือกส่งข่าวสารไปยังผู้รับในโอกาสต่างกัน การส่งข่าวสารนั้นก็เพื่อให้ผู้รับฟังผ่านไปโดยไม่มีผลย้อนกลับ (feedback) ซึ่งต้องอาศัยเทคนิควิธีการที่แตกต่างกัน (Leelayouth, 2018)

(3) ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพของ โยฮัล กันตุง (Johan Galtung)

โยฮัล กันตุง (Sompong, 2015) เป็นนักวิชาการชาวนอร์เวย์ด้านสันติภาพและความรุนแรงศึกษา เจ้าตำรับ “สื่อเพื่อสันติภาพ” ได้ศึกษา “การสื่อสารเพื่อสันติภาพ” อย่างจริงจัง โดยได้ร่วมกับ “เกาเตอร์ และลูก้า” ที่พยายามเพิ่มเนื้อหาการนำเสนอข่าวเพื่อสันติภาพ และปั่นปลายชีวิตสนใจด้านพระพุทธศาสนา เขียนหนังสือเรื่อง “พุทธสันติวิธี : ทฤษฎีและโครงสร้าง” เพราะเห็นว่าพระพุทธศาสนาและสันติภาพมีความสัมพันธ์กัน และมีผู้สืบทอดเจตนารมณ์รวมถึงนักนิเทศศาสตร์ประเทศไทย สามารถวิเคราะห์เห็นหลักการการสื่อสารเพื่อสันติตามแนวคิดของ โยฮัล กันตุง

ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพของ โยฮัล กันตุง (Johan Galtung) ประกอบด้วย

- 1) สื่อเพื่อสันติภาพมุ่งเน้นเรื่องสันติภาพ
- 2) สื่อเพื่อสันติภาพมุ่งเน้นรายงานความจริง
- 3) สื่อเพื่อสันติภาพมุ่งเน้นรายงานเสียงจากประชาชนทั่วไปและเหยื่อ
- 4) สื่อเพื่อสันติภาพให้น้ำหนักในเรื่องทางออกของความขัดแย้ง

(2) วิธีการวิธีการการสื่อสารเพื่อสันติภาพของโยฮัล กันตุง (Johan Galtung) นั้นสามารถวิเคราะห์ตามเงื่อนไขของทฤษฎี SMCR ดังนี้

1) **ทัศนคติ** คือ การเน้นหลักสันติภาพยึดมั่นในจริยธรรมและจรรยาบรรณา มีขันติความอดทน เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ร่วมโลกอย่างแท้จริง

2) **องค์ความรู้** คือ การยึดหลักพื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมที่มีความเป็นอิสระ ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารที่ลักษณะกระจุกสะทอนความเป็นจริงเพื่อสร้างสรรค์ความเป็นจริง ยึดหลักทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนสาวลึก แล้วนำเสนอเนื้อหาที่เป็นกลางแต่หลีกเลี่ยงความเป็นกลางที่ไร้ค่า มีความยุติธรรม แยกแยะผิด-ถูกได้

3) **ทักษะ** คือ การเน้นรายงานเนื้อหาความจริงเปิดอำพราง ถูกต้องดีงาม หลากหลายตามทฤษฎี 5W1H ครบไกรรอบเวลาหรือเส้นตาย (dead line) ที่สื่อทั่วไปมุ่งเน้นที่ความเป็นปัจจุบัน (actuality) เกินไป ประเมินคุณค่าข่าวแบบใหม่เลยกรอบยึดเหตุการณ์เชิงลบ 10 ข้อตามคุณค่าข่าวแบบเดิม คือเพิ่มอีก 1N คือ “N” คือ “NORTH” การช่วยหาทางออก กฎเหล็ก 3N รายงานข่าวดั้งเดิมคือ “NEW” สดใหม่ NEAR ใกล้ชิด NEUTRAL เป็นกลาง และภาษาไม่จำเป็นต้องตึงตังหรือสะท้อนความรู้สึกของคนเขียนข่าว

4) **เครือข่าย** คือ การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของความเป็นอิสระ ทุกคนเป็นเจ้าของการสื่อสารเพื่อสันติภาพบนพื้นฐานการมองคนเท่ากันเท่าเทียม ผลักดันให้เครือข่ายสื่อสารมวลชนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นไปมีสมรรถนะยิ่งขึ้น ระดมสรรพกำลังหรือร่วมมือกันในหลายฝ่ายจัดคัดค้านเรื่องราวที่ไม่เป็นธรรม ไม่เป็นสัจจะที่หลอกลวงประชาชนซึ่งทำให้ขาดอติวินัย ต้องเป็นพลังขับเคลื่อนของภาคประชาชน เป็นโต๊ะข่าวที่อธิบายปรากฏการณ์ในเชิงลึก โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนรวมถึงสื่อทางเลือกอื่นๆ

(4) ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติของ มาร์แชล โรเซนเบิร์ก (Marshall Rosenberg)

มาร์แชล โรเซนเบิร์ก (Marshall Rosenberg) นักจิตวิทยาคลินิกชาวฮิว อาศัยอยู่ในสหรัฐเป็นผู้คิดค้นทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติ (Nonviolent Communication) คือทักษะการสื่อสารที่มุ่งเน้นการดูแลความสัมพันธ์ก่อนการแก้ไขปัญหา และมีรากสำคัญที่ยังลึก ไปสู่การทำความเข้าใจตัวเองของผู้ฝึกฝน เป็น

มาร์แชล โรเซนเบิร์ก ได้เสนอหลักการสำคัญ 4 ประการคือ

- ไพรินทร์ โชติสกุลรัตน์ นักวิชาการคนไทยได้เริ่มนำใช้เป็นเครื่องมือที่จะนำเสนอกลับคืนสู่ความคิดว่าปีก่อน โดยประยุกต์ใช้ได้ง่ายขึ้นในบริบทต่างๆ เพื่อปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ดีขึ้น หลักการของ NVC มีอยู่ 4 ขั้นตอน 1. การสังเกต 2. การรู้สึกความต้องการที่แท้จริง และ 4. การร้องขอ (request) เพื่อเป็นพื้นฐานของการสื่อสาร เพื่อลดความ (Uthayaratana, 2018)

(6) หลักการแห่งพุทธสันติวิธี

หลักธรรมในพระพุทธศาสนาศาสนาเถรวาทเกี่ยวกับการสื่อสารที่ปรากฏในพระไตรปิฎกเริ่มตั้งแต่ พระพุทธเจ้าประกาศพระพุทธศาสนาครั้งแรกด้วยการแสดงอัมมจักกัปปวัตตนสูตรแก่ปัญจวัคคีย์ทั้งห้า ที่พระองค์ ประกาศเป็นสภาวะของความเป็นจริงที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งในมรรคมงคล 8 ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ของความจริงคือ อริยสัจซึ่งเป็นเครื่องมือหรือวิธีการของการ “นิพพาน”หรือ “สันติภาพ”และพระพุทธเจ้าได้บรรจุ “วาจา”

หรือ “การสื่อสาร” อยู่ในแผนการของการประกาศพระพุทธศาสนาในวันวันมาฆบูชาที่เรียกว่า “โอวาทปาฏิโมกข์” ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า (Thai Tripitakas: 10/86/46-47)

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า ณ ที่นั้น พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าวิปัสสี ทรงสวดพระปาติโมกข์ในที่ประชุม พระภิกษุสงฆ์ดังนี้ “ขันติคือความทนทานเป็นตบะอย่างยิ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสว่าพระนิพพานเป็นธรรมอย่างยิ่ง ผู้ทำร้ายผู้อื่นผู้เบียดเบียนผู้อื่นไม่ถือว่าเป็นบรรพชิต ไม่ถือว่าเป็นสมณะเลย การไม่ทำบาปทั้งสิ้นการยังกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องใส นี่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลายการไม่กล่าวร้าย 1 การไม่ทำร้าย 1 ความสำรวมในพระปาติโมกข์ 1 ความเป็นผู้รู้ประมาณในภัตตาหาร 1 ที่นอนที่นั่งอันสงัด 1 การประกอบความเพียรในอธิจิต 1 ทกอย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย” (Sompong, 2015) จากหลักการแห่งโอวาทปาฏิโมกข์ แห่งทำความดีให้ถึงพร้อมที่เกี่ยวกับสื่อสารคือต้องประกอบด้วยวาจาสุภาสิต ตามปรากฏในวาจาสูตรที่พระพุทธเจ้าตรัสความว่า “ภิกษุทั้งหลาย วาจาประกอบด้วยองค์ 5 ประการ เป็นวาจาสุภาสิต ไม่เป็นวาจาทุภาสิต เป็นวาจาไม่เป็นโทษ และท่านผู้รู้ไม่ติเตียนคือ (1) พูดถูกกาล (2) พูดคำจริง (3) พูดคำอ่อนหวาน (4) พูดคำประกอบด้วยประโยชน์ (5) พูดด้วยเมตตาจิต” โดยมีวิธีการคือพระพุทธเจ้าจะตรัสอะไรจะพิจารณาองค์ประกอบตามรูปแบบ 6 กรณี แต่มีเพียงกรณี 2 เท่านั้นที่พระองค์ตรัสโดยทรงพิจารณาองค์ประกอบ 5 ประการ คือ จริงแท้ ไพเราะ(ชอบใจ) เหมาะกาล ประสานประโยชน์ โดยให้ความสำคัญกับมิติของเวลาเป็นสำคัญ คือ (1) องค์ประกอบครบทุกประการ (2) องค์ประกอบไม่ครบแต่ตั้งอยู่บนหลักของความจริงแท้ มีประโยชน์ แม้ไม่เป็นที่พอใจ พระองค์จะทรงดูกาลเวลาประกอบหากกาลเวลาเหมาะสมพระองค์ตรัส หากเป็นกรณีอื่นที่องค์ประกอบดังกล่าวไม่ครบพระองค์จะไม่ตรัสเลยแม้จะเป็นความจริงและมีประโยชน์ก็ตาม ดังนั้น การที่พระองค์จะตรัสแต่ละครั้งจะทรงพิจารณาองค์ประกอบหลายปัจจัยไม่ใช่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้นดังเช่นแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทั่วๆ ที่คำนึงแต่เพียงสิทธิและเสรีภาพให้การทำหน้าที่สื่อสารความจริงหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่านั้น และสิ่งสำคัญก็คือจะพิจารณาถึงประโยชน์และผลกระทบของผู้รับสารเป็นสำคัญ

ทั้งนี้พุทธสันติวิธี “วาจาสุภาสิต” ภายใต้กรอบ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการ สามารถบูรณาการกับเงื่อนไขทฤษฎีการสื่อสาร SMCR ปรับใหม่เป็น ทศนคติ องค์ความรู้ ทักษะ และเครือข่าย ดังนี้

วาจาสุภาสิต	เปรียบเทียบทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพและทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติตามเงื่อนไขทฤษฎี SMCR
อุดมการณ์ นิพพาน สติ เมตตา กรุณาขันติ	ทศนคติ สันติภาพสันติ กรุณาขันติธรรม
หลักการ	องค์ความรู้

ไม่ทำบาปทั้งปวงเว้นวาจาทุจริตทำความดีให้ถึงพร้อมช่วยทำจิตใจให้ผ่องแผ้วปฏิบัติตามหลักวาจาสุภาสิต	สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการสื่อสารออนไลน์เพื่อส่งเสริมสันติภาพ ตามแนวคิดการสื่อสารเพื่อสันติภาพและการสื่อสารเพื่อสันติ นับเป็นคุณสมบัติของเนื้อหา
วิธีการ ไม่กล่าวร้าย ไม่กระทบกระทั่ง พุทธลีลาพุทธกิจ แบบสัจจนา หรือสนทนา แบบบรรยายแบบตอบปัญหา 4 แบบวางกฎข้อบังคับ	ทักษะ แบบสัจจนาหรือสนทนาแบบบรรยายสอดคล้องกับทฤษฎี 5W1H ยอมรับการนำเทคโนโลยีเป็นตัวช่วย นับเป็นคุณสมบัติของผู้ส่งสารและเนื้อหา
กระบวนการ หลักวาจาสุภาสิตค่านึงเวลาถึงเวลาที่เหมาะสมเป็นหลัก	เครือข่าย หลักการแห่งสงฆ์ สากล การทำงานเป็นทีม เครือข่ายคือ เฟซบุ๊ก เป็นคุณสมบัติของสื่อ

พระพรหมบัณฑิตพระต้นแบบการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กเพื่อส่งเสริมสันติภาพของพระสงฆ์ไทย

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ป.ธ.9, ศ.,ดร., ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต) กรรมการมหาเถรสมาคม, เจ้าคณะภาค 2, เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) หลายสมัย นั้นเป็นพระนักเผยแผ่ นักเทศน์ นักบริหาร นักวิชาการ นักสันติภาพ โดยด้านสันติภาพนั้นเป็นพระที่สัมผัสกับคำว่า “สันติภาพ” มาเป็นเวลานาน เคยเดินทางไปปาฐกถาธรรมแสดง ณ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่ ครั้งที่ 16 ขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก จัดขึ้นที่นครลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา วันที่ 19-26 พฤศจิกายน 2531 และมีการเรียบเรียงเป็นหนังสือเรื่อง “พุทธวิธีสร้างสันติภาพ” และเห็นว่า “การสื่อสารที่จะมีส่วนในการสร้างสันติภาพมีสองทางคือการสื่อสารเพื่อให้รู้จักคนอื่นอันที่สองก็เพื่อให้เขารู้จักเราก็เป็นการแลกเปลี่ยน” ดังนั้นจึงส่งผลให้มีทัศนคติของการเป็นนักปรัชญาคือแสวงหาความรู้ ความคิดใหม่ๆ และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ จนทำให้สามารถทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างต่อเนื่องไม่หยุดและไม่ตกยุคถือหลักไม่สันโดษในการทำคามดีเป็นพระสงฆ์ที่รู้เท่าทันการสื่อสารออนไลน์ในยุคปัญญาประดิษฐ์(เอไอ) โดยสามารถประมวลได้ดังนี้ (PhraBrahmapundit (PrayoonDhammacitto), 2020)

1) **ผู้ส่งสาร** เวลาจะทำร้ายใครจะโพสต์ภาพขึ้นบนสื่อออนไลน์เพื่อเป็นการประจานหรือเบียดเบียนกัน มีพฤติกรรม “ล่าแม่มด” เพื่อมุ่งหวังให้มีคนรุมด่าวิพากษ์วิจารณ์ หรือให้คนเกลียดชัง ไม่เว้นแม้แต่ในวงการศาสนา

2) **เนื้อหาแห่งสาร** มีลักษณะมีทั้งข้อเท็จจริงและไม่จริง มีทั้งด้านบวกและลบ มีทั้งคุณและโทษ เป็นมามีภัย

3) **ช่องทาง** หรือสื่อออนไลน์ยุคดิจิทัลช่วยแพร่ข้อมูลข่าวสารรวดเร็ว ทันใจ ไร้พรมแดนพร้อมแชร์ไปยังเครือข่ายสื่อออนไลน์ต่างๆรวมถึงเป็นสื่อการเรียนการสอนได้ทุกวิชา ยกเว้นวิชาคุณธรรมจริยธรรม สนับสนุนให้มีการอัปโหลด(Data) เนื้อหาของพระไตรปิฎกสากล (Common Buddhist Text : CBT) ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษขึ้นเว็บไซต์ พร้อมสนับสนุนให้พัฒนาเป็นอีบุ๊กและแอปพลิเคชัน(Application) ตามลำดับรวมถึงนำเทคโนโลยีระดับสูงอย่างเช่นปัญญาประดิษฐ์หรือเอไอ(AI) AR VR และ MR มาเป็นเครื่องมือในการผลิตเนื้อหาสาระธรรมและสารสันติภาพ แม้ว่าปัญญาประดิษฐ์จะไม่ส่งผลกระทบต่อพระสงฆ์ที่เป็นผู้นำทางวิญญาณก็ตาม (Tangkitvanich, 2020)

4) **ผู้รับสาร** จะได้รับการปลูกฝังให้คนเป็นดีมีคุณธรรมจริยธรรมจะต้องได้รับการถ่ายทอดจากต้นแบบที่ดีที่เป็นคนเท่านั้น

(2) พระผู้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารออนไลน์ดี

พระพรหมบัณฑิตนั้น พระที่รู้หลักการและวิธีการสื่อสารออนไลน์ดีดังนี้

1) **รู้หลักการ** คือ รู้ทฤษฎีการสื่อสารตะวันตกที่สำคัญคือทฤษฎี SMCR ของ “เดวิด เค. เบอร์โล” (David K. Berlo) อย่างเช่น คราวบรรยายเรื่อง “การประกันคุณภาพการเทศน์” แก่พระนักศึกษาลัทธิสุตฺรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา ปท.ศ. รุ่นที่ 6 ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย(มจร) ที่ห้องเรียน วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2561 โดยระบุว่า “ยกให้เห็นบทบาทของผู้ที่ทำหน้าที่พูดว่ามีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในที่นี้คือเทวทูตที่ทำให้หน้าที่ส่งให้เจ้าชายสิทธัตถะถูกคิดจึงได้ออกบวชตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าทำให้มีพระพุทธศาสนา หากไม่มีเทวทูตทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร โดยส่งเนื้อหาเป็น 4 ลักษณะมาให้เจ้าชายสิทธัตถะในฐานะผู้รับสารก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลก นี่คือความสำคัญของเทวทูต” (Sompong, 2020)

2) รู้วิธีการ

ตามที่ **พระพรหมบัณฑิต** บรรยายเรื่อง “การประกันคุณภาพการเทศน์” แก่พระนักศึกษาลัทธิสุตฺรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา ปท.ศ. รุ่นที่ 6 ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย(มจร) ณ ห้องเรียน วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2561 นั้น ได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการสื่อสารออนไลน์ที่เป็นกระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบรวมถึงประโยชน์ที่นำมาประกอบในการถ่ายทอดสดการเทศน์ทำให้ผู้รับสารขยายไปทั่วโลกและมีการแปลเป็นภาษาอื่นด้วย พร้อมยกหลักสากลในการประกันคุณภาพ 4 ประการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดังนี้คือ

(1) ปัจจัยนำเข้าคือการเตรียมตัว

ผู้ส่งสารหรือผู้เทศน์จะต้องมีจรรยาบรรณของการเป็นนักเทศน์ที่ดี แสวงหาความรู้แบ่งความรู้ที่สะสมไว้และค้นคว้าเพิ่มเติมและความรู้จากจากบุคคลอื่นทำหนังสือ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตนำมาสะสมไว้เป็นข้อมูล (Data) ใช้หลักการบริหารจัดการความรู้ (KM) แยกฉานในหลักธรรมธรรมหมวดต่างๆ ตามหลักปฏิสัมพันธ์ 4 ประการ คือ (1) แยกฉานในเนื้อหา (2) แยกฉานในธรรม (3) แยกฉานในภาษา (4) แยกฉานในปฏิภาณ

ต่อจากนั้นบันทึกไว้ในของเอ็มพี3 อัปขึ้นเว็บไซต์หรือสื่อออนไลน์ต่างๆเช่นเฟซบุ๊ก ไลน์ คุกกี้โดท เป็นต้นหลังจากนั้นรวบรวมเนื้อหาข้อมูลแล้ววิเคราะห์ด้วยหลักโยนิโสมนสิการ(คิดเป็น) 4 ประเด็นคือ (ก) คิดหรือพิจารณาโดยอุบายคือคิดอย่างมีวิธีหรือคิดถูกวิธี (ข) คิดเป็นทางหรือคิดเป็นทางคือคิดได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ (ค) คิดตามเหตุหรือคิดค้นเหตุ คิดตามเหตุผล (ง) คิดให้เกิดผลคือใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ พร้อมกันนี้จะต้องทำสื่ออุปกรณ์อย่างเช่นพาเวอร์พอยต์ประกอบแล้ว ประเมินมีพอเพียงหรือไม่ ไม่ดีหรือไม่ และประเมินหรือวิเคราะห์ผู้รับสารหรือผู้ฟังเทศน์ใช้หลัก G และหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ

(2) ปัจจัยกระบวนการขั้นตอนการสื่อสารหรือเทศน์ อย่างเช่นการให้สื่ออย่างไร ใช้ภาษาอย่างไร มีนิทานแทรกอย่างไรกระบวนการสอนเทศน์มีนั่งกรรมฐานด้วยหรือไม่ ซึ่งการเทศน์จะมีขั้นตอนหรือองค์ประกอบคือ 1) การอุเทศน์ คือการเริ่มต้นจะต้องตื้นตื้นตื้น (3ต.) 2) นิเทศน์ตอนกลาง คือจะต้องกล่าวกมลกลืน(3ก.) โดยเนื้อหาประกอบด้วย (1) แจ่มแจ้ง (2) จูงใจ(3) แก่ลวกล้ำ(4) ร่างเร้ง ประเมินตามหลักพุทธลีลา 4ส.คือ (1) สันทัสสนา อธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง เหมือนจูงมือไปดูเห็นกับตา (2) สมทปนา ชักจูงใจให้เห็นจริงด้วย ชวนให้คล้อยตาม (3) สมุตเตชนา เร้าใจให้แก่ลวกล้ำ (4) สัมปัทสนา ชโลมใจให้เข้มขึ้น ร่างเร้ง และ 3) ปฏินิเทศน์ คือจะต้องจบจับใจ (3จ.) ขณะการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กก็มีวิธีการเช่นเดียวกัน ทั้งการเขียนข่าว อัปขึ้นเว็บไซต์หรือโพสต์ในเฟซบุ๊กคือ 1) การอุเทศน์การพาดหัวเรื่องหรือหัวข้อจะต้องจูงใจโดน ปัง 2) นิเทศน์ตอนกลาง หรือเนื้อหาตอนกลางต้องกล่าวกมลกลืนตามตามทฤษฎี 5W1H คือใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร และด้วยวิธีการใด แต่รูปแบบของการเขียนข่าวต้องปรับใหม่เริ่มจาก เมื่อใด ที่ไหน ใครทำอะไร อย่างไร ด้วยวิธีการใด หรือผลเป็นอย่างไร 3) ปฏินิเทศน์ คือการโปรยข่าวหรือเนื้อหาโพสต์เฟซบุ๊กจะต้องจบจับใจเช่นเดียวกัน แต่รูปแบบของการเขียนข่าวจะวางไว้ถัดจากการอุเทศน์หรือการพาดหัวเรื่องหรือหัวข้อ

(3) ปัจจัยการผลิต คือการวิเคราะห์ผู้รับสารหรือผู้ฟังเทศน์จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือเข้าใจเนื้อหาที่สื่อสารนั้นมากน้อยเพียงใด

(4) ปัจจัยผลกระทบ คือวิเคราะห์ความพึงพอใจในตัวผู้ส่งสารจากผู้รับรับว่าประทับใจหรือไม่มากน้อยเพียงใดจะติดตามการสื่อสารอีก

องค์ความรู้ของ พระพรหมบัณฑิต ดังกล่าวนั้นสามารถรวบรวมนำมาจัดนิทรรศการภายใต้ชื่อ “กงล้อชีวิตพระพรหมบัณฑิต” ที่หอสมุดวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ มจร ในระบบดิจิทัล(PhraBrahmapundit (PrayoonDhammacitto), 2020)

(3) พระผู้มีทักษะในการสื่อสารออนไลน์ดี พระพรหมบัณฑิต มีทักษะ(Skill) ในการสื่อสารออนไลน์ที่สำคัญของผู้ส่งสารหรือมีคุณสมบัติของนักข่าวมืออาชีพ คือ การจับประเด็น เชื่อมโยงประเด็นเข้ากับ

สถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสนออย่างเช่น“คำอ้อเจ้า” คราวที่ละครเรื่องบุพเพสันนิวาสโด่งดัง เสือดำ คดีหอย 30 ล้านบาท ป้าทุบรถ รวมถึงประเด็นการเมืองเป็นต้น พร้อมกับแนะนำให้พระสงฆ์เอาเป็นแบบอย่าง**พระพรหมบัณฑิต** มีช่องทางในการสื่อสารออนไลน์โดยเฉพาะเฟซบุ๊กเพจ “คติธรรม วาทีธรรม พระพรหมบัณฑิต” ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 มีคนถูกใจ 3,717 คน และติดตาม 4,295 คน มีการโพสต์เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมขอพระพรหมบัณฑิตสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างเช่นวันแห่งความรัก มีการไลฟ์สดการเทศน์ทุกวันพระ การบรรยายปาฐกถาตามสถานที่ต่างๆ พร้อมกันนี้ยังมีการอัปเดตข้อมูลดังกล่าวบางส่วนทางเว็บไซต์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร (<https://www.watprayoon.com/main.php>)ที่มีเนื้อหา ภาพ คลิปเสียงและวิดีโอครบ และพระพรหมบัณฑิตสามารถถ่ายทอดความรู้ต่อแก่คณะสงฆ์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยได้ทำหน้าที่บรรยายหัวข้อเรื่องที่ลงท้ายด้วยคำว่า “**ไทยแลนด์4.0**”อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา รวมถึงความหมายของคำว่า “นวัตกรรม” (Innovation) โดยยกตัวอย่างให้เห็นว่าที่ผ่านมานั้นมหาจุฬาฯ ได้สร้างนวัตกรรม 4 ด้านคือ คือ 1) นวัตกรรมด้านผลผลิต (Product Innovation) 2) นวัตกรรมด้านกระบวนการ (Process Innovation) 3) นวัตกรรมด้านการบริการ (Service Innovation) 4) นวัตกรรมด้านการจัดการ (Management Innovation)

(4) พระผู้สร้างเครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ได้ตีพระพรหมบัณฑิต มีการทำงานเป็นทีมซึ่งตรงกับหลักการบริหารงานทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจออนไลน์ที่กำลังได้รับความนิยมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีหลักอยู่ 2 ประการคือการหาลูกค้าและลูกค้าหรือการสร้างทีมงาน ดังนั้นเมื่อเข้ามาทำดำรงตำแหน่งอธิการบดี มจร จึงได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารออนไลน์คือสร้างเว็บไซต์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ในปี 2543 เพื่อสร้างเครือข่าย ใช้คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และโครงสร้างพื้นฐาน(Infrastructure)ที่สำคัญในตอนนั้นอย่างเช่นเทเลคอมเอเชีย(TA=TelecomAsia) มาช่วยเชื่อมเครือข่ายข่าวสารข้อมูลของทุกวิทยาเขต ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้ในการจัดการศึกษาทางไกล(Teleconferencce) จึงทำให้มหาจุฬาฯสร้างเครือข่ายไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว

พร้อมกันนี้ **พระพรหมบัณฑิต** ยังเห็นความสำคัญของทีม เครื่องมือหรือตัวช่วยที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเช่น ปัญญาประดิษฐ์(AI) มาบูรณาการก็จะทำให้เนื้อหา(M)เข้าใจง่าย ซึ่งจะเป็นการสร้างแนวคิด (Mindset) สร้างเนื้อหา(Content) ที่สรุปย่อ(Concept) ได้ง่าย เพื่อสร้างเนื้อหาได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้นสำหรับคนยุคปัญญาประดิษฐ์ที่ต้องตอบสนองคนเจน Z ได้ดี แม้ว่าเครือข่ายการใช้สื่อออนไลน์มีความสำคัญแต่สำหรับเครือข่ายมหาจุฬาฯและคณะสงฆ์ยังพัฒนาช้ากว่าไม่ทันยุคดิจิทัลดังที่ **พระพรหมบัณฑิต** ได้ระบุไว้ว่า “การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์และมหาจุฬาฯยังอ่อนอยู่มาก จึงจำเป็นต้องรีบพัฒนาอย่างเร่งด่วนและเพื่อเป็นการรองรับการพัฒนามหาจุฬาฯ4.0 คือยุคมหาวิทยาลัยนานาชาติเพื่อให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนานานาชาติจึงได้มีการก่อตั้งวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ(IBSC)จึงได้ดำเนินการก่อสร้างหอสมุดกลางวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติขึ้นเพื่อนำมหาจุฬาฯก้าวสู่ภาพแห่งอนาคตที่จะสร้างพุทธปัญญาให้กับชาวโลก จึงมีการออกแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่ตอบโจทย์แห่งการเป็นห้องสมุดดิจิทัล(Digital Library) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่(Big Data)” สาขาธรรมนิเทศ มจร มีคนเรียนน้อยเพราะขาดนวัตกรรม จึงต้องนำเทคโนโลยีมาช่วย (ทั้ง AR VR MR AI) โดยการบูรณาการหลักธรรมเข้ากับหลักนิเทศ

ศาสตร์ช่วยในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ได้มาก และนิสัยหลังจากจบแล้วต้องสามารถเป็น “สื่อมวลชนของสงฆ์” ได้ ไม่ใช่เรียนเพื่อเป็นนักเทศน์อย่างเดียวเท่านั้น” เพราะเห็นว่าพลังแห่งเครือข่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์ของชาวพุทธที่ควรจะต้องร่วมมือกันเผยแผ่ข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นข้อมูลเชิงบวกที่เป็นประโยชน์เข้าไปในกระแสโลกดิจิทัลซึ่งจะทำให้ชาวโลกสามารถค้นหา (Search engine) เข้าถึงได้ง่าย

จากคุณสมบัติทั้งด้านทัศนคติ ทฤษฎี ทักษะ และทีม ดังกล่าวจึงนับได้ว่า **“พระพรหมบัณฑิตพระต้นแบบการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กเพื่อส่งเสริมสันติภาพของพระสงฆ์ไทย”** โดยแท้

สรุป

“การสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก” ในยุคดิจิทัลเข้าสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์ (เอไอ) มีความรวดเร็ว ทันใจ ไร้พรมแดน มีคุณค่าความสำคัญทั้งด้านบวกและลบ ยกให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศไทยสมัย **พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา** เป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรกเรียกว่าไทยแลนด์ 4.0 แต่การปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อสารที่เรียกว่า “สื่อมวลชน” หรือ “นักข่าวพลเมือง” ในสื่อกระแสหลักหรือสื่อใหม่ ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ยังขาดทัศนคติที่ดีในการทำหน้าที่ขัดแย้งย้อนแย้งต่อจริยธรรมจรรยาบรรณ เนื้อหายังเจือด้วยความเท็จ เฟกนิวส์ เสียชื่อเสียงสร้างความเกลียดชัง ด่าทอ และเน้นความบันเทิงไร้ประโยชน์ ขณะที่การสื่อสารออนไลน์ของพระสงฆ์ไทยยังมีสภาพที่ไม่แตกต่างจากฆราวาสวิสัย ยังขาดทัศนคติ ขาดความรู้ในทฤษฎีการสื่อสารที่ดี ทักษะในการสื่อสารตามที่กำหนดในทักษะศตวรรษที่ 21 พร้อมกันนี้ยังมีสภาพขาดการหลอมรวมเป็นทีมงาน ทำหน้าที่ที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน ยังมีลักษณะเป็นเอกเทศเครือข่ายก็ยังน้อย จึงมีความจำเป็นที่พระสงฆ์ไทยต้องแสวงหาองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กเพื่อส่งเสริมสันติภาพผ่านทฤษฎีการสื่อสารพื้นฐาน SMCR ของ **เดวิด เค. เบอร์โล** บูรณาการกับทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพของ **โยฮัล กันตุง** และทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติของ **มาร์แชล โรเซนเบิร์ก** พบว่า มีหลักธรรมว่าด้วยสันติภาพ กรุณา ขันติธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้สื่อสารผ่านเฟซบุ๊ก ใช้หลักการวิเคราะห์สังเกตก่อนตัดสินใจตัดสินใจตามข้อเท็จจริง ตามความรู้สึกเกิดประโยชน์ตรงตามความต้องการหรือไม่ แล้วประกอบสารมีเนื้อหาที่จริง ประสานประโยชน์ ตามลักษณะ **“4N”** การสื่อสารเพื่อสันติภาพ และ **“NVC”** คือ การสื่อสารเพื่อสันติ สามารถสร้างสติสุขให้กับผู้รับสาร หลังจากนั้นส่งสารในช่องทางคือเฟซบุ๊กในเวลาที่เหมาะสม และทุกขั้นตอนไร้อคติ ถึงจะเกิดสติสุขสากลต่อสังคม **พระพรหมบัณฑิต** นับเป็นพระผู้เป็นต้นแบบพระผู้นำสงฆ์ส่งสารสื่อสติสุขสากล เพราะเป็นพระสงฆ์ที่มีสติเป็นฐานแห่งเมตตาและปัญญาในการทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมสื่อสันติภาพ เป็นนักบริหารที่สนับสนุนและวางรากฐานของการการสื่อสารออนไลน์เพื่อส่งเสริมสันติภาพ โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสารเพื่อสันติภาพดังกล่าวเป็นอย่างดี มีทักษะในการจับประเด็นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนำมาประกอบในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหา สั้น กระชับ ง่ายต่อความเข้าใจของผู้รับสาร และมีทีมงานที่ดี ซึ่งพระสงฆ์ไทยควรเจริญรอยตามเป็นฐานของการการสื่อสารออนไลน์เพื่อส่งเสริมสันติภาพต่อไป

References

- Buamai, T. (2017). *Facebook utilization of Thai Buddhist monks*. Retrieved October 7, 2017, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/journal-la/article/view/93422>>.
- PrhaBrahmapundit (Prayoon Dhammacitto). (2020). *Organixe discussing the digital victim north*. Retrieved February 22, 2020, from <http://www.banmuang.co.th/news/education/89899>>.
- Phra Brahmapundit (Prayoon Dhammacitto). (2020). Opened the “*Brahma Bundit Life Wheel*” asking for words at the United Nations. Retrieved March 11, 2020, from <http://www.banmuang.co.th/news/education/91049>>.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitakas*. Bangkok: MCU Press.
- Leelayout, P. (2018). *Political Communication for Peace: Buddhist Integration*. (Doctoral Dissertation). MahachulalongkornUniversity. Ayutthaya.
- Sompong, S. (2015). *A Critical Analysis of Communication Pattern for Peace in the Online Media by Buddhist Peaceful Means: A Case Study of Komchadluek. Net*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
- Sompong, S. (2020). *When Online Media Breaks the Wall! Communication Skills Follow SMCR Need a monk?*. Retrieved February 22, 2020, from <https://siampongsnews.blogspot.com/2018/08/smcr.html>>.
- Sompong, S. (2020). *Perspectives on Quality Assurance of the Sermon of Brahma Bundit and SMCR Communication Theory*. Retrieved February 22, 2020, from <https://siampongsnews.blogspot.com/2018/08/smcr.html>>.
- Tangkitvanic, S. (2020). *The robot era has come. 50 professions hurt the monk's skin*. Retrieved February 22, 2020, from <https://www.banmuang.co.th/news/it/107578>>.
- Uthayaratana, S. (2018). *Media Crisis in Thai Society: A Study and Development of Peace Journalism Model by Buddhist Peaceful Means*. (Doctoral Dissertation). MahachulalongKornrajavidyalayaUnviversity. Ayutthaya.